

Kategori: Pasientbehandling/Smittevern	Gyldig fra/til: 15.01.2024/15.01.2026
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 10.00
Godkjenner: Dorthea Hagen Oma	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Smittevern, Seksjon for pasientsikkerhet	Dok.id: D00522

Innholdsfortegnelse

1	Prosedyrens formål	1
2	Ansvar	1
3	Helsepersonells individuelle varslingsplikt ved smittsom sykdom	1
4	Hvilke smittsomme sykdommer skal varsles	1
5	Hvordan skal smittsom sykdom varsles	2
6	Definisjon av utbrudd i helseinstitusjon	2
7	Varsling av mistenkt utbrudd i helseinstitusjon	2
8	Håndtering av utbrudd i helseinstitusjon	3
9	Strakstiltak for å hindre smittespredning	3
10	Matbårne infeksjoner	3
11	Referanser	3

1 Prosedyrens formål

For noen navngitte smittsomme sykdommer skal funn umiddelbart varsles telefonisk slik at smitteverntiltak kan iverksettes for å forebygge flere tilfeller. Denne prosedyren gir en oversikt over hvilke navngitte smittsomme sykdommer som skal varsles og hvordan varsling skal gjøres.

2 Ansvar

Nivå 2-leder har det overordnede ansvar for kjennskap til og jevnlig gjennomgang av retningslinjen i egen enhet.

Smittevernlege i Seksjon for pasientsikkerhet har ansvaret for å melde utbrudd i Helse Bergen elektronisk via Helse-CIM/Vesuv.

3 Helsepersonells individuelle varslingsplikt ved smittsom sykdom

Lege, sykepleier, jordmor eller helsesøster som mistenker eller påviser et tilfelle av varslingspliktig smittsom sykdom ([jf. § 3-1 i MSIS-forskriften](#)), skal straks varsle kommunelegen. Med varsling menes at beskjeden formidles umiddelbart slik at varsleren kan forsikre seg om at mottakeren har mottatt varselet.

Dersom det ikke er mulig å få varslet kommunelegen (for eksempel utenfor vanlig kontortid, i helligdager eller på nattetid), skal de varsle Nasjonalt folkehelseinstitutt (smittevernvakta).

4 Hvilke smittsomme sykdommer skal varsles

Det er Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) som i henhold til [MSIS-](#) og [Tuberkuloseregisterforskriften](#) bestemmer hvilke sykdommer innen gruppe A det skal varsles om. Varsling skal gjøres også ved mistanke om slik sykdom, og ikke bare etter at det foreligger bekreftelse ved for eksempel positivt test-resultat.

Varsling om smittsom sykdom kommer i tillegg til den skriftlige meldingen.

Følgende sykdommer skal det etter forskrift varsles om, også ved enkelttilfeller:

- Alvorlig, akutt luftveissyndrom - SARS
- Botulisme
- Diareassosiert hemolytisk uremisk syndrom
- Difteri
- Enterohemorrhagisk *E.coli*-infeksjon (**kun** høy-virulente stammer)
- Flekktyfus
- Hemoragisk feber
- Kolera
- Kopper (inkludert apekopper)
- Legionellose
- Meningokokksykdom
- Meslinger
- Miltbrann
- Pest
- Poliomyelitt
- Rabies
- Røde hunder
- Trikinose

5 Hvordan skal smittsom sykdom varsles

Smittevernberedskap Bergen kommune:

- Dagtid 08-15: Vakthavende kommunelege **40 80 16 04 / 55 56 52 00**
- Kveld/helg: Samfunnsmedisinsk beredskapsvakt **55 56 75 65**, eller kommunens vaktsentral **55 29 11 10**

For varsling til øvrige kommuneleger, se Stadsforvalteren sin oversikt over [smittevernleger i kommunene](#).

Smittevernvakta til Folkehelseinstituttet har telefon **21 07 63 48**, og er en døgnbemannet sentral tjeneste for helsepersonell.

6 Definisjon av utbrudd i helseinstitusjon

Med utbrudd menes vanligvis enten flere tilfeller enn forventet av en bestemt sykdom innenfor et område i et gitt tidsrom eller to eller flere tilfeller med antatt felles kilde.

En uoversiktlig smittesituasjon knyttet til SARS-Cov-2 under pandemi kan også defineres som utbrudd.

7 Varsling av mistenkt utbrudd i helseinstitusjon

Mistenkt eller påvist utbrudd av smittsom sykdom (uavhengig av agens) i sykehus eller annen institusjon som er omfattet av Lov om spesialisthelsetjenesten m.m. § 1-2, skal omgående varsles til

kommunelegen og til Folkehelseinstituttet med kopi til det regionale helseforetakets kompetansesenter for smittevern i helsetjenesten.

I Helse Bergen kan smittevernpersonell ved Seksjon for pasientsikkerhet kontaktes for råd og veiledning (91817735 / 91816675) med tanke på utbruddsoppklaring og varsling. Smittevernlege er ansvarlig for å varsle utbrudd i helseinstitusjon via [Helse-CIM/Vesuv](#) og har elektronisk tilgang til systemet. Fra Helse-CIM/Vesuv går det automatisk kopi av melding til Stadsforvalter og Regionalt kompetansesenter for smittevern i Helse Vest.

Enkelttilfeller av sykdommer som normalt ikke forventes å forekomme i Norge kan defineres som utbrudd som skal varsles. Utbrudd som skal meldes kan også være økt forekomst av smittsomme sykdommer som ikke er meldingspliktige til MSIS (for eksempel norovirus).

Selv om utbrudd er varslet i Helse-CIM/Vesuv, skal ansvarlige lege sende MSIS-melding på vanlig måte for de [meldepliktige sykdommene](#).

8 Håndtering av utbrudd i helseinstitusjon

Ved større utbrudd eller utbrudd med spesielle agens kan det være aktuelt å nedfelle en utbruddskomite/utvalg. Sammensetningen av gruppen vil avhenge blant annet av omfanget av utbruddet, men det kan være naturlig at utbruddsgruppen består av representanter fra avdelingsledelsen, smittevernpersonell, Mikrobiologisk avdeling, Hospitaldrift renhold samt Kommunikasjonsavdelingen. Se egen retningslinje; [Utbruddshåndtering](#)

Tiltak ved spesifikke infeksjoner:

[Utbrudd med norovirus \(omgangssyke\)](#)

[Smittesporing og oppfølging i sykehus ved bekreftet positiv pasient/ansatt/student/besøkende Covid-19](#)

9 Strakstiltak for å hindre smittespredning

- Lag oversikt/ [Logg ved utbrudd](#).
- Skill de friske fra de syke med adekvat isoleringsregime, se [indikasjon for isoleringsregimer](#).

[Kontaktmitteregime.](#)

[Dråpesmitteregime.](#)

[Luftmitteregime, isolasjon med undertrykkstyrt ventilasjon.](#)

[Isolat med forgang, eget toalett, dusj og dekontaminator](#)

[Kohortisolering.](#)

10 Matbårne infeksjoner

Ved mistanke om matbåren infeksjon (der næringsmidler og dyr er mest sannsynlig smittekilde), se [Utbruddsveilederen](#)

11 Referanser

Interne referanser

1.2.9.1-01	Organisatoriske forhold
1.2.9.3-02	Dråpesmitteregime
1.2.9.3-04	Indikasjoner for isoleringsregimer
1.2.9.3-06	Isolat med forgang, eget toalett, dusj og dekontaminator
1.2.9.3-07	Kohortisolering
1.2.9.3-08	Kontaktsmitteregime
1.2.9.3-09	Luftsmitteregime
1.2.9.6-03	Luftkvalitet i operasjonsrom og rom for invasive prosedyrer - kontroll
1.2.9.8-02	Logg ved utbrudd
1.2.9.8-03	Meldepliktige sykdommer, MSIS
1.2.9.8-05	Prevalensundersøking av helsetenesteassosierte infeksjonar (HAI) og antibiotikabruk
1.2.9.8-06	Utbruddshåndtering
1.2.9.9-08	Clostridioides difficile - smitteverntiltak
1.2.9.9-11	Ebolavirus sykdom (EVD)
1.2.9.9-13	Norovirus- og sapovirus : omgangssyke, håndtering av utbrudd
1.2.9.9-17	Covid-19

Eksterne referanser

1.19.5 Spesialisthelsetjenesteloven - Lov om spesialisthelsetjenesten m.m.
2.12.6.16 Kriterier for melding og varsling av covid-19
2.12.10.3 Meldingspliktige sykdommer i MSIS
1.14.1 MSIS - forskriften - Forskrift om Meldesystem for smittsomme sykdommer
3.2.9.2.1 Folkehelseinstituttet
1.19.5.6 Spesialisthelsetjenesteloven § 3-3a. Varsel om alvorlige hendelser
3.2.9.2.3 Varsling av utbrudd av smittsomme sykdomer
3.2.9.2.4 Utbruddshåndboka (der næringsmidler og dyr er mest sannsynlig smittekilde)
3.2.9.2.5 Rettleiar til forskrift om smittevern i helsetenesta
2.39.2 Kommuneoverleger og smittevernleger
2.12.10.1 Når skal det varsles om smittsomme sykdommer?
2.12.10.2 Utbrudd - varsling og oppklaring
2.12.6.17 Spesialisthelsetjenesten – håndtering av utbrudd

[2.12.10.4 Utbruddsveilederen](#)

[3.2.9.2.2 Analyseoversikten](#)